

กระทู้ถามที่ ๐๐๑ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การดำเนินการสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) ของกระทรวงการคลัง

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรื ดังต่อไปนี้

ภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) มีประเทศเข้าร่วมแล้วกว่า ๗๐ ประเทศ ทุกประเทศต้องส่งแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของการทำงานร่วมกันเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม โดยเริ่มจากเรื่องการเปิดเผยข้อมูล (Open data) ซึ่งควรมีเรื่องพื้นฐาน เช่น เรื่องงบประมาณ รวมถึงนโยบายในเรื่องสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ช่องทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งหลายประเทศที่เข้าร่วมภาคีสมาชิกความร่วมมือ เพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเริ่มทำระบบงบประมาณแบบจากล่างขึ้นบน (Bottom up) โดยให้ประชาชนโหวตมีส่วนร่วม เช่น โหวตเห็นด้วยกับแผนงบประมาณของรัฐ

รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มักกล่าวถึงเรื่องการสร้างธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และต้องการสร้างกลไกเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในภาครัฐ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ แต่เนื่องจากรัฐบาลที่ผ่านมาไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง จึงยังไม่พิจารณาเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐของประเทศไทย และกรมบัญชีกลางได้ขออุทิตบหาทในการดำเนินการเรื่องนี้และมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้รับผิดชอบ แต่ไม่ปรากฏว่าเรื่องนี้ได้นำกลับไปพิจารณาในคณะรัฐมนตรีเพื่อโอนย้ายความรับผิดชอบแต่อย่างใด จึงขอเรียนถามว่า

๑. เหตุใดกระทรวงการคลังจึงไม่สามารถปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เพื่อเข้าร่วม Open Government Partnership (OGP) ได้ และยุติเรื่องดังกล่าวไป ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลมีนโยบายที่จะเข้าร่วม Open Government Partnership (OGP) หรือไม่
อย่างไร และหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ ขอทราบรายละเอียด
ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ไกลก้อง ไวทยการ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๑ ร.

ของ นายไกรก้อง ไวทยการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง การดำเนินการสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ
(Open Government Partnership : OGP) ของกระทรวงการคลัง

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การดำเนินการสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) ของกระทรวงการคลัง ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

ขอเรียนว่า เหตุผลที่กระทรวงการคลังไม่สามารถปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP ได้ เนื่องจากคณะกรรมการความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ซึ่งมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ ได้พิจารณาเรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (OGP) โดยกรมบัญชีกลางในฐานะฝ่ายเลขานุการได้เสนอต่อที่ประชุมว่าการดำเนินการตามหลักการของ OGP มีลักษณะคล้ายคลึงกับหลักการมอบรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการอยู่ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาต่อยอด โดยเพิ่มเติมนองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดบางรายการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาของ OGP รวมถึงมีโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการในการพิจารณามอบรางวัลที่เป็นการดำเนินการในระดับประเทศ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการมอบรางวัล จึงเห็นควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดำเนินงานของ OGP ผลักดัน และส่งเสริมให้การดำเนินการมีผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดกับประเทศในระดับสากล รวมถึงเห็นควรปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ชุดใหม่ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบกับการปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และให้ฝ่ายเลขานุการส่งเรื่องให้คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) เพื่อเปลี่ยนเจ้าภาพหลักจากกรมบัญชีกลาง เป็นสำนักงาน ก.พ.ร. ต่อมา คตช. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบให้มีการปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการ OGP โดยยกระดับให้มียกย่องนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นประธาน และโอนภารกิจในเรื่องนี้ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินงาน ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะของฝ่ายเลขานุการ คตช. ได้เสนอมติ - ข้อสั่งการดังกล่าวเพื่อคณะรัฐมนตรี ทราบ และคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

สำนักงาน ก.พ.ร. โดยคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (อ.ก.พ.ร.๓) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ รับทราบมติคณะรัฐมนตรี ที่มอบให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการเข้าร่วม

เป็นสมาชิก OGP และได้มีมติเสนอให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นคณะกรรมการ OGP และ อ.ก.พ.ร.ฯ เป็นคณะอนุกรรมการ OGP ของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ OGP

คำตอบข้อที่ ๒

ขอเรียนว่า แนวทางการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP มีดังนี้

๑. การเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP แต่ละประเทศจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินเบื้องต้น
๒ เกณฑ์หลัก ได้แก่

๑.๑ เกณฑ์มาตรฐาน (Eligibility Criteria) ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ได้แก่

(๑) ความโปร่งใสด้านการเงินการคลัง (Fiscal Transparency)

(๒) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Access to Information)

(๓) การเปิดเผยข้อมูลรายได้และทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official Asset Disclosure)

(๔) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Citizen Engagement)

๑.๒ เกณฑ์เพิ่มเติม (Value Check) ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่

(๑) การยอมให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม (Civil Society Organization (CSO) Entry and Exit)

(๒) การต่อต้านภาคประชาสังคม (CSO Repression)

โดยปัจจุบันประเทศไทย ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานแล้ว แต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม ทั้งนี้ จะมีรายงานผลรอบปีถัดไปในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยมีรายละเอียดของคะแนน ดังตาราง

เกณฑ์การประเมินเบื้องต้น	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
๑. เกณฑ์มาตรฐาน (Eligibility)		
๑.๑ ความโปร่งใสด้านการคลัง	๔	ผ่าน
๑.๒ การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร	๔	ผ่าน
๑.๓ การเปิดเผยข้อมูลรายได้และทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ	๔	ผ่าน
๑.๔ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	๓	ผ่าน
ผลการประเมิน	ร้อยละ ๙๔	ผ่าน
๒. เกณฑ์เพิ่มเติม (Value Check)		
๒.๑ การยอมให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม	๑	ไม่ผ่าน
๒.๒ การต่อต้านภาคประชาสังคม	๑	ไม่ผ่าน
ผลการประเมิน		ไม่ผ่าน

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการที่เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาราชการแบบมีส่วนร่วม (อ.ก.พ.ร. ฯ) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ มีมติให้ปรับชื่อภาษาไทยของ Open Government Partnership จากเดิม “ความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ” เป็น “การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาภาครัฐระบบเปิด” เพื่อให้ครอบคลุมแนวทางการดำเนินการของ OGP ที่เป็นมากกว่าการเปิดเผยข้อมูล อาทิ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจและกำหนดนโยบาย และการส่งเสริมให้เกิดความซื่อตรงในการบริหารงานภาครัฐ เป็นต้น

๓. เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP ได้โดยเร็ว อ.ก.พ.ร. ฯ จึงกำหนดให้นำโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีการดำเนินการอยู่แล้วมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ NAP ของประเทศไทย ดังนี้

(ร่าง) พันธสัญญา (Commitment) ที่ระบุในแผนปฏิบัติงาน NAP

ลำดับ	พันธสัญญา	โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	OGP Value			
				Access to Information	Civic Participation	Public Accountability	Technology and Innovation
๑	การยกระดับความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Improve Ease of Doing Business)	การปรับปรุงการให้บริการภาครัฐ (Thailand Anti-Red Tape Challenge)	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓	✓	✓	✓
๒	การบริการภาครัฐอย่างมีมาตรฐาน	การยกระดับบริการภาครัฐตามหลักการอำนวยความสะดวก	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓	✓	✓	✓
๓	การยกระดับการให้บริการของศูนย์รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน : ศูนย์ดำรงธรรม	ศูนย์ดำรงธรรม	กระทรวงมหาดไทย	-	✓	✓	-
๔	การพัฒนาขีดความสามารถของภาคเอกชนและประชาชนในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	ข้อตกลงคุณธรรม	กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง	✓	✓	✓	✓
๕	การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้	การพัฒนาเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ป่าไม้ตามแนวทางประชารัฐ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	✓	✓	-

ลำดับ	พันธะสัญญา	โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	OGP Value			
				Access to Information	Civic Participation	Public Accountability	Technology and Innovation
๖	การยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนในชุมชน	โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School)	กระทรวงศึกษาธิการ	-	✓	✓	✓

นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP ได้โดยเร็ว สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ตัวแทน OGP ประจำภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ผ่านระบบ VDO Conference เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม (Value Check) และได้รายงานผลการประชุมต่อ อ.ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นให้สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตามขั้นตอนของ OGP โดยไม่ต้องรอการผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มเติม และให้จัดทำแผนปฏิบัติการ NAP (National Action Plan) ซึ่งจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับกิจกรรมของภาคประชาสังคม และตามแนวทางของ OGP ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) เปิดเพื่อให้มีความโปร่งใสในการทำงาน (Transparency) เพิ่มมากขึ้น
- ๒) เปิดเพื่อให้ทราบหน่วยงานใดรับผิดชอบเรื่องใด (Accountability)
- ๓) เปิดเพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (Public Participation) เพิ่มมากขึ้น
- ๔) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation) มาใช้ในการสนับสนุน

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ (OGP) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่สอดคล้องกับการดำเนินการตามพันธะสัญญาในประเด็นการบริการภาครัฐอย่างมีมาตรฐาน ๓ โครงการนำร่อง ได้แก่ (๑) โครงการ MY BETTER COUNTRY (๒) โครงการจากเสียงของชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และ (๓) โครงการส่งเสริมเด็กไทยใส่ใจการมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ การดำเนินการต่อไป

๑. พัฒนาเว็บไซต์ OGP ประเทศไทย เพื่อเป็นช่องทางในการพัฒนาภาครัฐระบบเปิด (Open Government Repository : OGR) ที่จะเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP

๒. การสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและภาคประชาสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน NAP ตลอดจนร่วมดำเนินการ และติดตามประเมินผล

๓. การสร้างเวทีให้เกิดการหารือร่วมกัน ในการดำเนินโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สอดคล้องกับแนวทางของ OGP